

Prædiken til Sidste søndag efter Helligtrekonger

Joh. 12,23-33

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes:

Jesus svarede disciplene: »Timen er kommet, da Menneskesønnen skal herliggøres. Sandelig siger jeg jer: Hvis hvedekornet ikke falder i jorden og dør, bliver det kun det ene korn; men hvis det dør, bærer det mange fold. Den, der elsker sit liv, mister det, og den, der hader sit liv i denne verden, skal bevare det til evigt liv. Den, der tjener mig, skal følge mig, og hvor jeg er, dér skal også min tjener være. Den, der tjener mig, ham skal Faderen ære. Nu er min sjæl i oprør, og hvad skal jeg sige? Fader, frels mig fra denne time? Nej, det er derfor, jeg er nået til denne time. Fader, herliggør dit navn!« Da lød der en røst fra himlen: »Jeg har herliggjort det, og jeg vil atter herliggøre det.« Folkeskaren, som stod der og hørte det, sagde, at det var torden. Andre sagde: »En engel talte til ham.« Jesus sagde til dem: »Den røst lød ikke for min skyld, men for jeres skyld. Nu fældes der dom over denne verden, nu skal denne verdens fyrste jages ud. Og når jeg er blevet ophøjet fra jorden, vil jeg drage alle til mig.« Det sagde han og betegnede dermed, hvordan han skulle dø.

Johannesevangeliet 12,23-33

Der var engang en historiker, der under et interview blev spurgt om betydningen og følgerne af den franske revolution. Efter en længere pause svarede han, at dét var det nok for tidligt at sige noget om endnu.

Der var åbenbart ingen grund til at drage forhastede konklusioner. Historikerens tøvende svar er også en trøst for dem af os, der ikke altid på stedet indser betydningen af alting, dem af os, der er en lille smule langsomme i optrækket.

Men måske er det ikke så mærkeligt alligevel, det, historikeren siger, selvom vi har travlt med at drage konklusioner om det ene og det andet og hinanden, endda før tingene er sket. Folk går rundt og – som det hedder – ”tager konsekvensen” af alting lynhurtigt.

For hvis vi tænker tilbage på en bemærkning, vi engang hørte, som satte sig i os, en bemærkning, et Ja eller et Nej, som fik en afgørende betydning for vores selvopfattelse, måske vores syn på andre og på hvad verden og livet er for noget, så opdager vi dels, at ord ikke bare er lyde, der kommer ud af munden og forsvinder i det blå, og dels, at følgerne er uoverskuelige og livslange.

Ja, i virkeligheden kan ordene forplante sig i flere generationer, og leve deres mere eller mindre skjulte liv i slægt og familie.

Derfor er det alt for tidligt at sige noget om hvad de ord, læreren sagde engang betyder, de ord, der blev

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 807, 125 årgang
Januar 2024
ISSN 0901-2214

hvisket til dig i et hemmeligt mørke, de ord, der blev sagt i vrede og dem, der blev sagt i et uoverlagt øjeblik, betyder og har af konsekvenser.

Små hvedekorn, der vokser og spirer og kaster tusind gange mere af sig, end man havde regnet med. Og på måder, man ikke havde regnet med. Vi kender desværre det, at onde ord kan leve ikke bare med uformindsket styrke, men brede sig og forpeste tilværelsen for flere generationer.

Det er måske også for tidligt at sige noget om, hvad Guds Ord har af følger og betydning. Enhver kan selvfølgelig kaste et blik rundt i verden og se den ene kirke efter den anden, man kan se en vanvittig masse kunst, musik og litteratur, der aldrig ville være blevet til noget, hvis ikke kristendommen fandtes. Man kan se en hel masse humanistiske følger af Jesu tale om næstekærlighed. Så selvfølgelig kan man sige noget om følgerne af Guds Ord, det er klart.

Eller ud af de ting kan man i hvert fald sige noget om kristendommens virkningshistorie.

Men oplevelsen af Kristus er en helt anden sag. Mange af os har oplevet, at det var det fuldkomne vrøvl, det med Jesus. Bulder og brag uden mening i. Stjerner på himlen, jomfrufødsler, tomme grave, folk, der vader rundt på søer og snak om tro, der kan flytte Alperne til Vestegnen. Som et tordenskrald fra himlen, som man ikke forstår noget som helst af. Eller vi forstår det ikke som andet end en fornærmelse mod vores forstand. Og så selvfølgelig som anledning til hån over de små hjerner, der tager dette "vrøvl" til sig og tror på det.

I en anden situation, og tre-fire "panden-mod-muren"-oplevelser senere, har de samme ting måske lydt som englesang, som der var noget dybt, noget mystisk, en hemmelighed, der lå bag de mange mærkelige fortællinger, som alt for ofte er blevet læst helt naivt – og derfor afvist eller taget op som en bogstavelig sandhed. Noget dybt, der ikke bare

handler om lige-ud-ad-landevejen næstekærlighed.

Og mere endnu, at historierne forvandler sig fra at være beretninger om en fjern mand i et fjernt land fra en fjern tid til at være nutid, her og nu til stede. Ikke som den, han var engang; det ene hvedekorn dengang døde jo netop, men kun for at kunne være nær i vand, brød, vin, ånd og kærlighed, her og nu.

Og også for at han kunne være til stede som et ben-spænd for det, vi synes, vi må forlange af en ordentlig gud, nemlig én, der forhindrer ulykker og opfylder vores ønsker. For hvis det er dét, vi gerne vil have, lyder evangelierne som vrøvl, bulder og brag fra en fjern tid, som ikke vedkommer os.

Af og til kan vi være som de grækere, der sagde, at de gerne ville se Jesus – det står i det stykke, der ligger lige før dagens tekst – og måske regner med at se en stærk mand, en mand, der gør klar til voldsom krig mod, ja mod hvem eller hvad?

De vil gerne se Jesus, men hvorfor? Hvad forventer man egentlig af at se ham? Hvorfor? Hvad kommer man med, som mødet med ham måske ville kunne afhjælpe eller styrke?

I hvert fald er det nok et skuffende eller bare sært svar, de grækere vil få: at de (og vi) først kan se, hvem han er og hvad hans liv og handlinger betyder, når han har mistet sit liv og er blevet ophøjet på et kors. Og selv da er det svært at se betydningen af ham. Dels fordi det er en kæmpe selvmodsigtelse man ser: ophøjelse og fornedrelse i ét, liv gennem døden, vækst gennem død.

Og dels fordi hans betydning kun kan vise sig i, hvad han er for os i vores liv.

Og det tror jeg åbenbarer sig hele tiden, og måske på lidt forskellig vis, med lidt forskellig betoning, afhængigt af, hvor vi står i livet. Måske er det altid for tidligt at sige noget definitivt om hans betydning i vores liv.

Måske ser vi mest en, der ofrede sig, måske mest en, der er lige så afmægtig, som vi selv føler os, en, der forstår, hvad det vil sige at have mistet sit livs grundlag. Måske ser vi til andre tider en, der beder os om ikke at give op, en, der siger, at kærligheden kan koste dig livet, men at det er det eneste i livet, der i længden er noget ved.

Måske ser vi i de udbredte arme mest, en omfavnelser, vi trænger til. Måske ser vi, at Guds dom og afgørelse altid er lavet af lys og kun lys, at end ikke døden fik bugt med hans insistensen på Gud og på, at vi alle sammen kommer af Gud og hører til Gud.

Måske ser vi andre dage mest en, der siger, at alt det, vi fylder liv og hus med er plastre på såret, et sår, som ikke altid er synligt, men som viser sig i den underlige tomhed, der kan opstå, selvom alting sådan set er i orden, og alt er på plads. Den tomhed, der ikke burde være der.

Måske ser vi en vild, anarkistisk sandhed, som bryder med vores småtskårne, formatløse daglige, politiske, kulturelle sandheder, som vi kan tvinge andre og os selv ind i. For det er jo formatløst, når man bare vil vinde over en modstander – og vinde hvad? Og hvorfor?

Måske er det os, der herliggør Jesus, når vi tjener ham eller når hans ord og gerninger lever deres åbne eller skjulte liv i os og i dem, der kommer efter os.

For Guds selvåbenbaring er ikke slut; den lever sit liv i os og i generationer efter os, den får hele tiden et nyt hjem, for nye hjerter bliver til, og dér har han det bedst.

Men én ting er sikker: den guddommelige magt er aldrig brutal og tilintetgørende, selvom vi kunne ønske os den hårde magt, så der kom styr på tingene. Den er blid, men lige så magtfuld som et kys.

Ligesom onde ord kan leve deres beskidte og uvelkomne liv i generationer, kan kys det også.

Den, der vil nægte dét, er aldrig blevet kysset, og den der aldrig er blevet kysset eller som aldrig har kysset nogen eller noget, eller som har sat sig for aldrig at kysse mere, har ikke begreb skabt om Gud.

For dem er alle ord om Jesus, al tale om ham, tormentale. Både den, de hører og den, der kommer ud af munden på dem selv.

Sådan er dét. Amen

Henrik Winther Nielsen

Sognepræst i Frederiksborg Slotskirke

Salmer (Den Danske Salmebog):

28: De dybeste lag i mit hjerte

289: Nu bede vi den Helligånd

57: Herre fordi du

476: Kornet som dør i jorden

557: Her vi ties, her vil bies

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov — Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk